

AZ EFOP-1.9.4-VEKOP-16-2016-00001 KIEMELT PROJEKT „A SZOCIÁLIS ÁGAZAT MÓDSZERTANI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZEREINEK MEGÚJÍTÁSA”

ÉSZLELŐ ÉS JELZŐRENDSZER ÁGAZATKÖZI MUNKACSOPORT MUNKÁJÁNAK BEMUTATÁSA

2022.06.02.-2022.06.03.

Készítette: Szabó Aliz

Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet EFOP-1.9.4–VEKOP-16-2016-00001

„A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

EGYEZTETÉS

1. OPERATÍV FOLYAMATOK EGYEZTETÉSE, MAJD A MUNKACSOPORT TAGJAINAK SZAKMAI ÖSSZAHANGOLÁSA: RENDSZEREZÉS, KÖZÖS GONDOLKOZÁS ELINDÍTÁSA
2. JOGSZABÁLYOK
3. ÉSZLELŐ ÉS JELZŐRENDSZER APRÓLÉKOS EGYEZTETÉSE
4. KIEMELT SZEREP A CSALÁDON BELLÜLI ERŐSZAK TEKINTETÉBEN

MUNKAMÓDSZER

DEFINIÁLÁS:

- jogszabályok, protokollok, módszertanok mentén szakmai megnevezések tekintetében,
- jogszabályok, protokollok, módszertanok mentén szakmai folyamatok, lépések mentén.

MUNKAMÓDSZER

ALAPELVEK MEGHATÁROZÁSA

- SZAKMAI ELEMOK KORREKT MEGHATÁROZÁSA,
MINDEN SZAKÁGAZATBAN UGYANAZ
- SZAKMAI KOMPETENCIÁK MEGHATÁROZÁSA
- MINŐSÉGI SZAKMAI MUNKA BIZTOSÍTÁSA, AHOL
SZOLGÁLTATÁS VAN OTT A SZOLGÁLTATÁS
MINŐSÉGI SZINVONALÁNAK KIALAKÍTÁSA, MAJD
BIZTOSÍTÁSA

MUNKAMÓDSZER

- KOMMUNIKÁCIÓ: EGYENES IRÁNYAINAK A MEGHATÁROZÁSA
- KÖZÖS GONDOLKOZÁS
- MULTIDISZCIPLINARITÁS

CÉL

- ÉSZLELŐ ÉS JELZŐRENDSZER MEGHATÁROZÁSA
– JOGSZABÁLYOK MENTÉN
- KÖZÖS SZAKMAI ELEMEEK DEFINIÁLÁSA AZ
ÉSZLELÉS, JELZÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS
SZINTJEIN
- FELADATOK MEGHATÁROZÁSA: VANNAK
KÖZÖS CÉLOK, KÖZÖS SZAKMAI GONDOLATOK,
SZÜKSÉGLETEK(INFORMÁCIÓ ÁRAMOLTATÁSA)

ÉSZLELŐ - ÉS JELZŐRENDSZER JELENLEG

I. szint

család- és gyermekjóléti szolgálatok

A helyi veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer szervezése, az együttműködési formák kialakítása, működtetése, dokumentálása.

Jelzőrendszeri felelős

II. szint

család- és gyermekjóléti központok

Koordinálja és szakmai támogatást nyújt a családsegítőknek, jelzőrendszeri felelősöknek.

Jelzőrendszeri tanácsadó

III. szint

Fővárosi és Megyei Kormányhivatalok

Szakmai támogatást nyújt a család- és gyermekjóléti központok járási jelzőrendszeri tanácsadóinak, valamint évente egyszer összehívja őket és közösen értékeli a jelzőrendszer működését.

Megyei észlelő- és jelzőrendszeri koordinátor

IV. szint országos szint

Egy szervezeten belül a konkrét beavatkozástól a kormányhivatal felé való jelzése megtételén át a módszertani kidolgozásig valósul meg.

Az észlelő és jelzőrendszer hatékony működésének országos szakmai támogatása, fejlesztése, képzések kidolgozása és megszervezése, szabályozási és módosítási javaslatok megfogalmazása az ágazati irányítás felé.

A Kormányhivatalok jelzőrendszeri koordinátorainak beszámolóiban foglalt megállapítások alapján évente összegző értékelést készít.

24 órás ingyenesen hívható gyermekvédő hívószámot működteti. (06-80-21-20-21)

Országos akkreditált továbbképzési programot dolgoz ki.

Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

Az Szt. (1993. évi III. törvény) változása az észlelő-és jelzőrendszer tekintetében

1993.02.26.

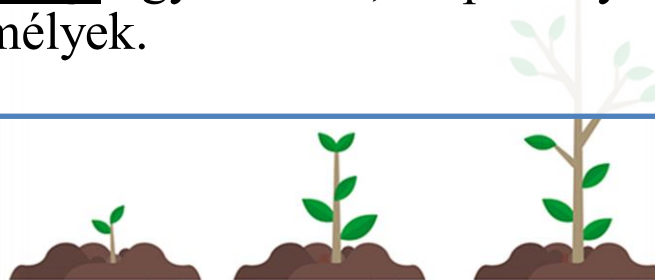
- **Szt. hatályba lépése.**
- még nem nevesítette a veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő-és jelzőrendszert,
- **Családsegítő szolgálat** → családok életvitelét hátrányosan befolyásoló okok feltárása, megszüntetése.

2013.01.01.

- **Jelzési kötelezettség** előírása.
- A krízishelyzetet észlelő-jelzőrendszer a járási hivatallal bővült.

2013.08.01.

- **Jelzési lehetőség:** egyesületek, alapítványok, vallási közösségek és magánszemélyek.

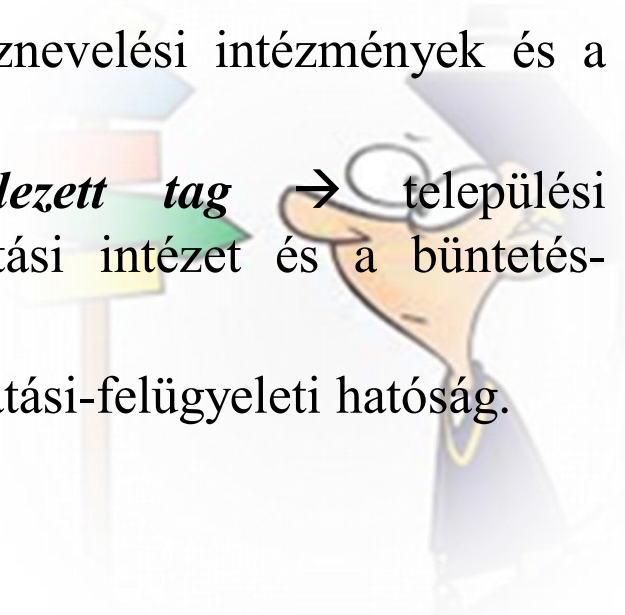
A Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) változása az észlelő-és jelzőrendszer tekintetében I.

- **1997.04.22.:** A Gyvt.-t elfogadja az Ogy.
- **1997.11.01.:** Gyvt. hatályba lépése.
 - Hatósági feladat-és hatáskör: települési önkormányzat képviselő-testülete, jegyző, gyámhivatal.
 - Gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladat: egészségügyi szolgáltatást nyújtók, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, közoktatási intézmények, rendőrség, ügyészség, bíróság, menekülteket befogadó állomás, társadalmi szervezetek, egyházak és alapítványok.
 - kötelesek egymással *együttműködni, jelezni és indokolt esetben hatósági eljárást kezdeményezni.*

A Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) változása az észlelő-és jelzőrendszer tekintetében II.

- **2017.01.01.:** Szakmai-és módszertani intézkedések.
 - Jelzőrendszeri tagok a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit alkalmazva járnak el ← minisztérium honlapja
 - Kormányhivatal → szakmai támogatás.
- **2020.01.01.:** ~~köznevelési intézmények~~ → köznevelési intézmények és a szakképző intézmények
- **2021.03.01.:** *3 új feladatellátásra kötelezett tag* → települési önkormányzat jegyzője, a büntetés-végrehajtási intézet és a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.
- **2022.03.01.:** ~~munkaügyi hatóság~~ → foglalkoztatási-felügyeleti hatóság.

Gyvt.-ben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el ma

Feladatot látnak el:

- E.ügyi szolgáltatást nyújtók,
- Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- Köznevelési- és szakképző intézmények,
- Rendőrség, ügyészség, bíróság, pártfogó felügyelői szolgálat, áldozatsegítő központok és szolgálatok,
- Menekülteket befogadó állomás, - átmeneti szállás,
- Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy,
- Foglalkoztatás felügyeleti hatóság,
- Javítóintézet,
- Gyermekjogi képviselő,
- Kormányhivatal, képviselő-testület, jegyző,
- Büntetés-végrehajtási intézet és –pártfogó felügyelők.

Kötelesek:

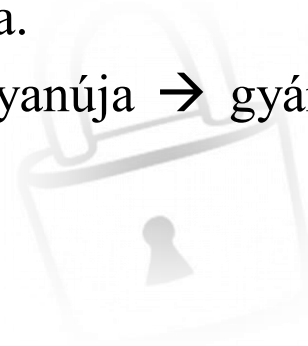
- Jelzéssel élni,
- Hatósági eljárást kezdeményezni,
- Egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Zárt adatkezelés

- A **gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt **jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait** erre irányuló **külön kérelem hiányában is zártan kezeli!****

- **Felelősségi szabályok**: ha a Gyvt.-ben nevesített személy vagy szerv alkalmazottja ***nem tesz eleget kötelezettségének*** → a gyámhatóság értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját és javaslatot tesz az ***érintett személlyel szembeni fegyelmi felelősségre vonás*** megindítására.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja → gyámhatóság büntetőeljárást kezdeményez.

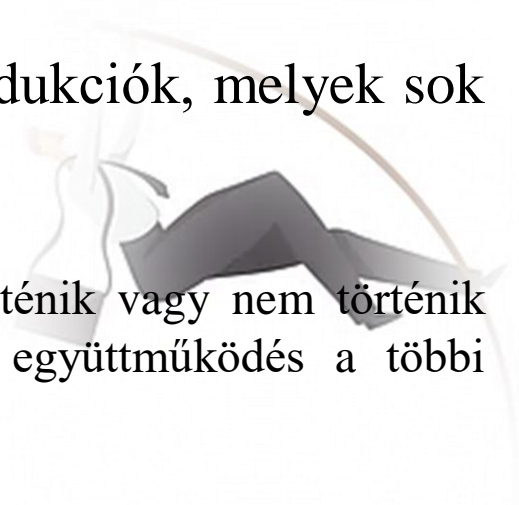

Az észlelő-és jelzőrendszer ma: a felmerülő nehézségek

- Szükséges az észlelő– és jelzőrendszer működtetése, az eredményesség kialakítása érdekében; az egyes esetekben a szükségletekre reagálva, egységes szakmai protokoll mentén együttműködni minden észlelő– és jelzőrendszeri tagnak.

- Vannak olyan belső, a szakemberre jellemző indukciók, melyek sok esetben a szakmai felületeket is megszabják.
- Település, járás adottságai – kialakul szokások.
 - Ha az észlelés pontatlan, nem megfelelő időben történik vagy nem történik meg, akkor nem tud (kölcönösen) kialakulni az együttműködés a többi szakemberrel.

Észlelés

- Az észlelés-és jelzés rendszerének **0. pontján** megjelennek olyan **tényezők**, melyek figyelmen kívül hagyása nehezíti, lehetetlenné teszi a professzionális működtetés lehetőségét:
 - Az észlelő-és jelzőrendszeri tag: *személye, tudása, bizalma, előzetes tapasztalata* meghatározó. → elemzés mindig objektív legyen.
 - Lényeges szerepet kell kapnia az **időnek**: a szakembernek el kell döntenie, hogy mikor, mit és ki felé intéz a jelzés folyamatában → szükséges lehet az *azonnali intézkedés* is.
- Ha *nem igényel azonnali beavatkozást*: szükséges lehet egyéb felmérés, elemzés elvégzése a pontosítás érdekében.

Előzménykeresés: a jelenleg is folyamatosan fejlődő Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer.

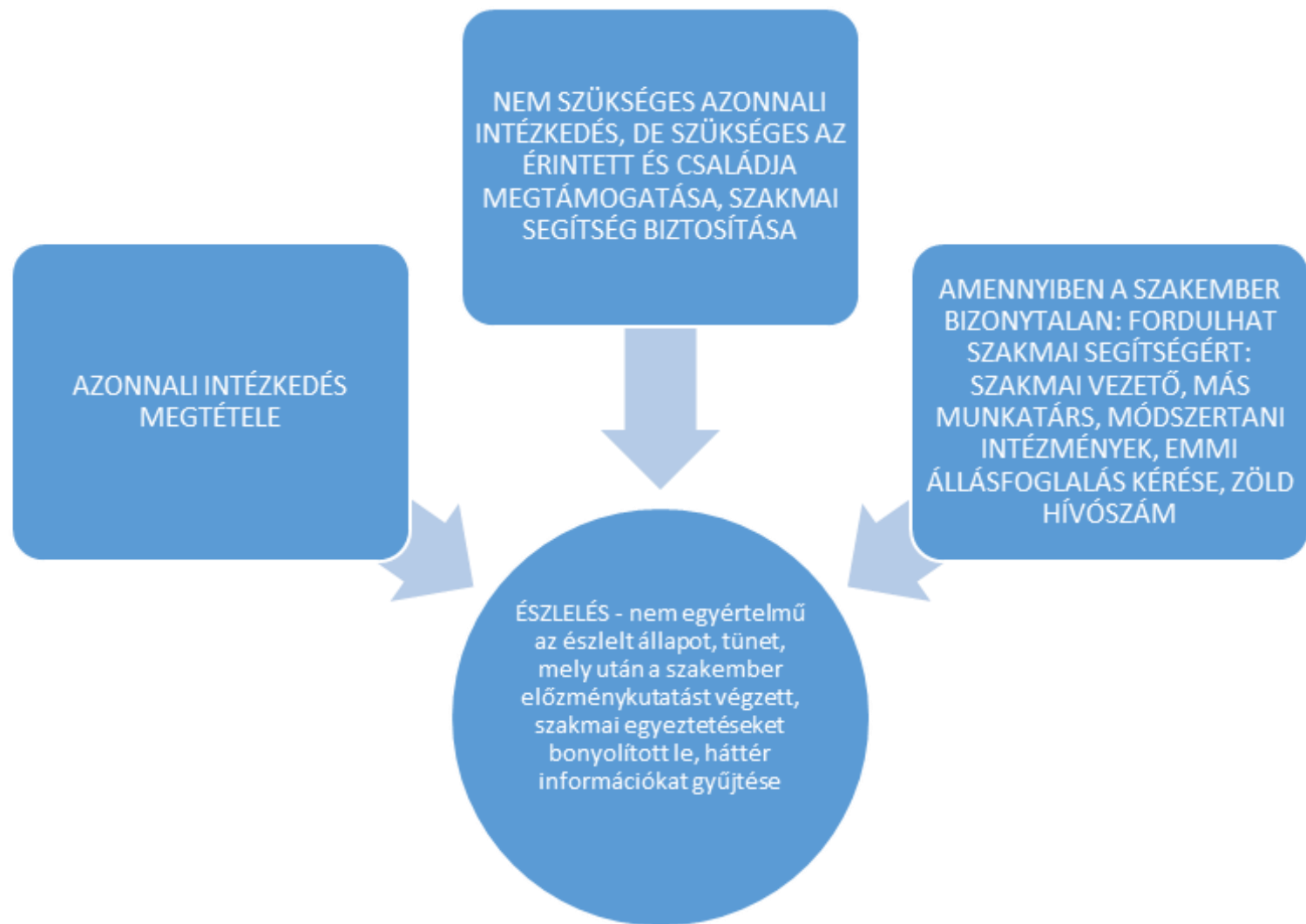
EGYÉRTELMŰ ÁLLAPOT, TÜNET
- SZÜKSÉGES - **LEHETŐ**
LEGRÖVIDEBB IDŐN BELÜL,
DE LEGALÁBB 8 NAPON BELÜL
- INTÉZKEDNI

NEM EGYÉRTELMŰ AZ ÉSZLELT
ÁLLAPOT, TÜNET, SZÜKSÉGES
TEENDŐ: ELŐZMÉNYKERESÉS,
HÁTTÉR INFORMÁCIÓ
GYŰJTÉSE, SZAKMAI
EGYEZTETÉSEK SZERVEZÉSE

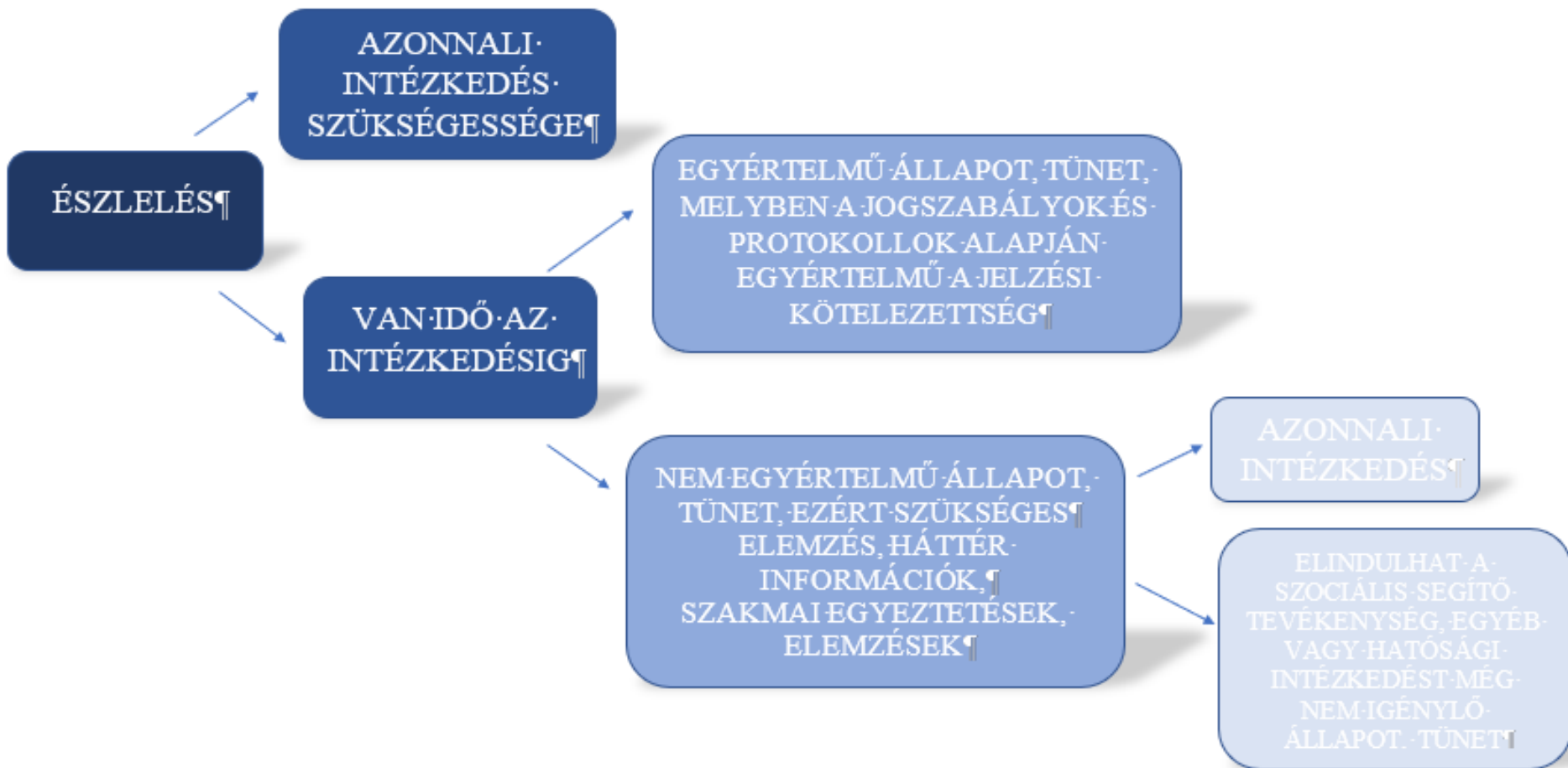
VAN OBJEKTÍV/SZUBJEKTÍV
ÁLLAPOT, TÜNET, DE
BIZONYTALAN A SZAKEMBER,
EZÉRT SZÜKSÉGES TEENDŐ:
ELŐZMÉNYKERESÉS, HÁTTÉR
INFORMÁCIÓ GYŰJTÉSE,
SZAKMAI EGYEZTETÉSEK
SZERVEZÉSE

ÉSZLELÉS

Értékelése: van
idő az észlelés
folyamában
(pontosítás)

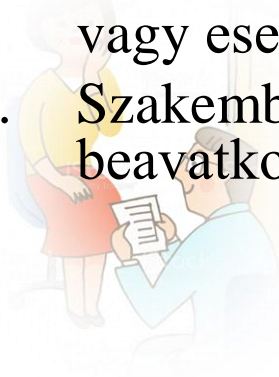
ÉSZLELÉS STRUKTÚRÁJA

Jelzés

KI? MIT? MIKOR? HOVA? MILYEN FORMÁBAN?

- Nagyon fontos az alapos és részletes háttértudás → az észlelt és megfelelően elemzett tényekkel kapcsolatban milyen irányba, hova kell jelezni.
→ Megfelelő útvonalak, jelzési formák, határidők.
- 1. Észlelés elemzése, beazonosítása, tények megfelelő továbbítása → ~~belső érzelem~~ → ha mégis: szakemberekkel konzultáció.
- 2. Szakembernek fel kell ismernie, ha a folyamat vitelében neki van elakadása → bizonytalanság → érdemes más szakembert bevonni vagy esetmegbeszélést alkalmazni, szupervízióba bevinni.
- 3. Szakembernek meg kell tudnia különböztetni: azonnali beavatkozást igényel-e a probléma.

Együtműködés

Cél: információ áramoltatása, kölcsönös tájékoztatás, közös gondolkodás, pontos probléma definiálás, hatékony megoldási módszerek hozzárendelése a folyamatokhoz.

Kompetenciák:

1. Objektív megfigyelés képessége,
2. **Felelősségvállalás,**
3. Tudás,
4. Kompetenciahatárok ismerete és tartása,
5. Együtműködés.

Családon belüli bántalmazás, hozzátartozók közötti erőszak

- **Elsődleges segítség: bántalmazottnak** → fontos, hogy a **bántalmazó is** kapjon megfelelő lelki támogatást.
- **Hozzátartozók közötti erőszak**: méltóságot, életet, szexuális önrendelkezéshez való jogot, a testi és lelki egészséget **súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenységet**, valamint a méltóságot, életet, testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető **mulasztást**.
- A hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot ellátó intézmények és személyek, ha a hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észlelik, kötelesek jelezni a **családvédelmi koordinációért felelős szervnek – jegyzőnek**.

Lehetőségek, javaslatok

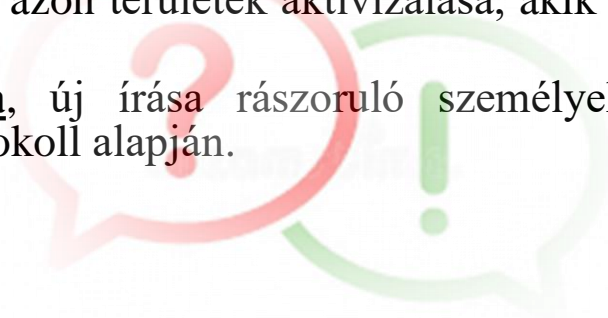
Képzések speciális eszközök alkalmazásával képzések szervezése, melyben szempont kell legyen a rendszeresen tervezett, szervezett képzés: ágazatokon belül és ágazatonként közösen, melyben a szemléletváltás nem csak lehetőséget kap, hanem szükségszerűen bekövetkezik, képzések a felsőoktatásban a jövőbeli jelzőrendszeri tagok részére.

Szociális szektorban mentor rendszer felállítása a változások követhetősége és a szakemberek folyamatos felkészítése érdekében.

Krízisbizottság kialakítása, felállítása, rendszeres egyeztetésének feltételeinek megteremtése járási/megyei szinten.

Országos ágazatközi munkacsoport felállása és évi két alkalommal történő egyeztető tárgyalás sorozatának kialakítása (észlelő és jelzőrendszer működési tapasztalatainak összegzése, elemzése, együttműködési koordináció fejlesztése, szakmai lépések megfogalmazása a közös feladatok végzésének szempontjából, képzési programok kialakítása, majd fejlesztése, jogszabály alkotási javaslatok megfogalmazása, melynek egyik célja: a jogszabályok jogharmonizációjának megvalósítása kiemelten az ágazati jogszabályok tekintetében is, azon területek aktivizálása, akik 2022. I. félévében nem vettek részt az egyeztetésben).

Protokollok újragondolása, új írása rászoruló személyek és idősök tekintetében a gyermekekre vonatkozó protokoll alapján.

Felhasznált jogszabályok

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet

Integrált Jogvédelmi Szolgálatról szóló 381/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet

2013. június 12-i 606/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet

A hozzátartozók közötti erőszak kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról kiadott 2/2018. (I. 25.) ORFK utasítás

Elérhetőség:

Szabó Aliz
munkacsoport vezető

Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
EFOP – 1.9.4.-VEKOP-16-2016-0001. projekt
Székhely: H-1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.
Mobil: 0620 415 – 4343
E-mail: szabo.aliz@nszi.hu

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMET

Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
EFOP-1.9.4–VEKOP-16-2016-00001 „A szociális ágazat módszertani és
információs rendszereinek megújítása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE